बार्हस्पत्यो भरद्वाजः।इन्द्रः। त्रिष्टुप्।

अहेळमान् उपे याहि युज्ञं तुभ्यं पवन्त इन्देवः सुतासंः।

गावो न विज्ञिन्स्वमोको अच्छेन्द्रा गीह प्रथमो युज्ञियानाम्॥ ६.०४१.०१

अहेळमानः- अक्रध्यन् । यज्ञम्- दानं देवपूजां सङ्गतिकरणम् । उप याहि- आगच्छ । तुभ्यम्- ते । इन्दवः- क्लेदनशीला हृदयस्पर्शिनो रसाः । सुतासः- निष्पन्नाः । पवन्ते- पूयन्ते । विज्ञिन्- वज्रपाणे । गावः- घेनवः । स्वमोकः- गोष्ठम् । अच्छ- अभिलक्ष्य । न- इव । इन्द्र । यज्ञियानाम्- पूज्यानाम् । प्रथमः- मुख्यः सन् । आ गहि- आगच्छ ॥१॥

या ते काकुत्सुकृता या वरिष्ठा यया शश्वित्पबिस मध्वे ऊर्मिम्।

तया पाहि प्र ते अध्वर्युरस्थात्सं ते वज्रो वर्ततामिन्द्र गव्युः॥ ६.०४१.०२

यया। शश्वत्- बहुधा। मध्व ऊर्मिं- सोमं रसम्। पिबसि- अनुभवसि। या। ते- तव। काकुत्-काकुत्तालुभागो जिह्वाताल्वोः वर्णानां प्रेरिका वेति वैदिककोशः। सुकृता- सुष्ठु रचिता। या वरिष्ठा-श्रेष्ठा। तया। पिब- अनुभव। ते- त्वाम्। अध्वर्युः- ध्वररिहतकर्मकामः। अस्थात्- उपास्ते। ते-तव। वज्रः। इन्द्र। सम्- सम्यक्। गव्युः- चिद्रिश्मकामो भवतु॥२॥

एष द्रप्सो वृष्यभो विश्वरूप इन्द्रीय वृष्णे समकारि सोमः।

प्तं पिंब हरिवः स्थातरुग्र यस्येदिषि प्रदिवि यस्ते अन्नम्॥ ६.०४१.०३

एषः- अयम् । द्रप्सः- द्रवणशीलः । वृषभः- वर्षकः । विश्वरूपः- सर्वरूपः । सोमः- रसः । वृष्णे-वर्षकाय । इन्द्राय । समकारि- कृतः । हरिवः- प्राणाश्वयुक्त । स्थातः- स्थितिकारिन् । उग्र- उद्गूर्ण । यः । ते- तव । अन्नम्- अनुभवभोग्योस्ति । एतम्- तमेतं रसम् । पिब- अनुभव । यस्य । ईशिषे-स्वामित्त्वं वहसि ॥३॥

सुतः सोमो असुतादिन्द्र वस्यानयं श्रेयािश्चिकितुषे रणाय। एतं तितिर्व उपं याहि यज्ञं तेन विश्वास्तविषीरा पृणस्व॥ ६.०४१.०४

सुतः- निष्पन्नः। सोमः- रसः। असुतात्- अनिष्पन्नात्। इन्द्र। वस्यान्- प्रशस्यतरः। इन्द्र। अयम्- एषः। चिकितुषे- ज्ञानिने। रणाय- रममाणायेन्द्राय। श्रेयान्- श्रेयस्करः। तितिर्वः- तारक। एतम्- इमम्। यज्ञम्। उप याहि- आगच्छ। तेन। विश्वाः- सर्वाः। तिवषीः- शक्तीः। आ पृणस्व- आपूर्य॥४॥

ह्वयामिस् त्वेन्द्रं याह्यर्वाङरं ते सोमस्तन्वे भवाति।

श्चतंकतो माद्यस्वा सुतेषु प्रास्माँ अव पृतेनासु प्र विश्व॥ ६.०४१.०५

इन्द्र। त्वा- त्वाम्। ह्वयामिस- आह्वयामः। अर्वाङ्- अस्मदिभमुखः। आ याहि- आगच्छ। सोमः- रसः। ते- तव। तन्वे- रूपे। अरम्- पर्याप्तः। भवाति- भवति। शतकतो- प्रभूतप्रज्ञ। सुतेषु- निष्पन्नेषु रसेषु। मादयस्व- तृप्तो भव। पृतनासु- युद्धेषु। विक्षु- शत्रुभ्यः। प्र- प्रकर्षेण। अव- रक्ष॥५॥